

da først dette var forsøgt, opgav man, i det Mindste en Tid lang, den konservative Fernis og holdt sig til en mere tilbagetrukket Stilling. Smidletid, det lykkedes ikke; den store Arbejderbefolkning havde for megen sund Sands til at indlade sig paa disse fantastiske og — som jeg tror — ikke synderlig frugtbare eller lovende Forsøg, som man vilde gjøre fra den anden Side. Dette maatte allsaa opgives, da det viste sig, at det lige saavel som Grundlovsfanen kun var et Skilt; men i Sommer fik man da endelig Regn at se, der røbede, at der skulde kæmpes for Koyalismen imod Republikanismen her i Landet. Dette kom os noget paa Tvers, og jeg vil indrømme, at det undrede os, thi der var Ingen af os, som vidste, at der her fandtes Republikanere, men ikke desto mindre blev det paastaet, at det nu var paa Tide at værne om Kongedømmet imod Republikanerne. Dette var det sidste Stadium, og af dette Stadium er Situationen Anderfen i Kjøldernes fremgaaet, idet det nemlig var akkurat lige efter, at disse Sigteiser vare komne i Mode, at det her omhandlede Tilfælde fandt Sted. Jeg føler mig overbevist om, at til enhverstid anden Tid kunde Hr. Anderfen i Kjøldernes have sagt „som kalder sig Konge“, „som jeg kalder Konge“, „som vi kalde Konge“ eller Alt hvad han havde havt lyst til at sige, uden at nogetsomhelst Menneke i Kongeriget Danmark skulde have brudt sig det Allermindste derom. Nu var det derimod en anden Sag, thi nu fandt man ved denne Leilighed en Hage, som man kunde faae fat i, for at dokumentere Oppositionens republikanske Karakter. (Udfrydelse.) Ja, rigtigt, saa vidt jeg erindrer var det paa det samme Møde, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) erklærede, at han ikke var Republikaner, og som Bevis derpaa anførte han, at dersom han var Republikaner, saa vilde han aabent sige det, efter som det naturligvis i Følge en Forsatning var tilladt at gjøre et saadant Forslag, skjøndt det ganske vist ikke kunde føres igjennem. Han tvivlede slet ikke om, at der kunde være Tale om noget Saadant, men han argumenterede saaledes: Dersom jeg var Republikaner, hvad skulde saa afholde mig fra at sige det, og at jeg ikke siger det, er jo saaledes det bedste Bevis for, at jeg ikke er det. Dette maatte nu efter min Mening være fuldbommen tilstrækkelig til at vise, at al den Snak om Republikanisme ingen Steder havde hjemme — thi der er jo ingen Grund til ikke at tro paa, hvad der er sagt af det ærede Medlem fra Bogs — men man havde nu en Gang forgæbet sig saaledes i den Sde at trække det Republikanske frem . . . (En Stemme: Hvem havde det?) De, der nu føle sig trufne. Man havde, siger jeg, saaledes forgæbet sig i den Sde, at man saagar søgte at bevise i enkelte Blade, at det var Noget, som særlig gjorde en Mand skicket til Bridesløse, at det over Hovedet var mulig for ham at sige: Hvis jeg var

Republikaner, saa vilde jeg sige det. Hvis jeg ikke tager seil, var der endog et mindre Blad, nemlig „Den Konservative“, som særlig detsra argumenterede for, at det Parti, som nu staar og ogsaa den Gang stod i Opposition til Regjeringen, var et særlig republikansk Parti. Jeg anfører disse Exempler for at vise, hvovidt man kan drive en sygelig Iver for at bringe noget i og for sig aldeles Fornuftstridigt, Ubegrundet og Ubegrundeligt op til om muligt at blive almindeligt antaget. Ud af denne Situation fremgik allsaa Situationen Anderfen i Kjøldernes. Det er blevet sagt, at vi tidligere ikke have havt noget Egnende, men det tror jeg dog ikke ganske er Tilfældet. Jeg sigter her væsentlig til de Indtryk, som jeg har faaet ved at læse de Blade, som repræsenterer den Side i Salen, som jeg nu henvender mig imod, og der forekom da, saa vidt jeg hukker, for nogle Aar tilbage, nemlig den Gang da Helken var Justitsminister, ganske lignende Ting. I det Mindste erindrer jeg, at der fra Ministeriets Side den Gang blev frekdet temmelig haardt ind i Anledning af overordentlige Bagateller eller i ethvert Fald saadanne Ting, som fra den Side, der nu har taget Ordet for Ministeren, den Gang blev stemplede som rene Bagateller, og Minister Helken blev meget haardt bedømt, ja efter min Mening endog meget haardere, end han havde fortjent, thi det forekommer mig, at der den Gang var mere Grund til at skide ind. Siden den Tid er der imidlertid ikke hændet noget Saadant, men nu synes det jo, at vi skulle opleve en Gjentagelse deraf. Nu vel, jeg skal indrømme, at en saadan Maade at kæmpe paa, hvorved man giver det Hele Udseende af, at man kæmper mod Ting, der i Birkeligheden slet ikke eksistere — nemlig imod radikale eller republikanske Tilbøjeligheder —, en saadan Fægten imod Veirmøller og en saadan Stillen sig op som den, der beskytter Kongedømmet, som Ingen tænker paa at angribe, kan lige saa vel som de tidligere Forsøg paa at beskytte Grundloven og den sociale Orden lige over for Radikalismen, til Nød undskyldes under visse Omstændigheder, og ligesom jeg overhovedet er overordentlig moderat og mild i min Dom naonlig lige over for de Herrer paa den anden Side af Salen, saaledes er jeg ogsaa tilbøjelig til at være det her. Jeg skal indrømme, at ethvert Parti, der fuldstændig mangler Program, kan være nødt til at kæmpe under saadanne fingerede Flag. Det kan være meget fristende, naar man ikke har noget Program; naar det er aldeles umuligt for Folk at vide, hvad man vil eller ikke vil, kan det være næsten nødvendigt, naar man staar paa et saa svagt Standpunkt, kan det næsten blive uundgaaeligt at bruge en saadan Kampmaade, men det forekommer mig dog at være en temmelig uheldig Kampmaade, naar Kampmaaden gaar saa vidt, at den saagar bruger Kongen som Middel til at kæmpe med. Det forekommer mig som sagt uheldigt. Jeg kan til Nød finde mig i, at man bli-